

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

Developing a School Curriculum Entitled Soul Calling Literature in the
Local Content of Thai Learning Strand for Buakhao School

อังคณา ขจร

Angkhana Khachon

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรโดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนและ 5) ศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมการสู่ขวัญระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบัวขาว จำนวน 32 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามความต้องการข้อมูลพื้นฐานของบุคคลที่เกี่ยวข้อง 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 3) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Backward Design จำนวน 5 แผน ใช้เวลาเรียน 18 ชั่วโมง 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 5) แบบทดสอบวัดการวิเคราะห์แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 6) แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมการสู่ขวัญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ค่าเฉลี่ยโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก
2. หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.33/86.09

3. ดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีค่าเท่ากับ 0.6993 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 69.93

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่เรียนด้วยหลักสูตรสาระท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5. นักเรียนมีเจตคติต่อวัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรมการสู่ขวัญ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และมีเจตคติแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอยู่ในระดับเห็นด้วย

โดยสรุปหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสม บุคคลที่เกี่ยวข้องมีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้นำหลักสูตรนี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของรายวิชาต่อไป

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 2) ได้ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมาประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554) เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคนในสังคมไทยที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. 2550 : 47) และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยให้ความสำคัญต่อท้องถิ่นและสถานศึกษา ได้นำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนรู้จักแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 3)

การพัฒนาหลักสูตรจากส่วนกลางอันเป็นหลักสูตรแม่บท หรือหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนทั้งประเทศ ซึ่งเป็นภาพรวมกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปปรับใช้กับบริบทของตนเอง บางครั้งไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการ ตรงสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่นแต่ละแห่งให้มากที่สุด ซึ่งใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 109) มีความคิดเห็นในทำนองเดียวกันกับ นิคม ชมพูนุท

(2544 : 90) และ ฆนัท ธาตุทอง (2550 : 157) เกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากหลักสูตรเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา หากสถานศึกษามีหลักสูตรเป็นของตนเอง มีคณะกรรมการร่วมกันวางนโยบาย หลักการ เป้าหมาย และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน ที่เน้นการบูรณาการหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม ย่อมจะแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 : 20) ผลที่ตามมาคือผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่น และสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของสาระในหลักสูตรแกนกลางมาผสมผสานระหว่างสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สภาพความต้องการของท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในชุมชน (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 : 7)

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงจากการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยกันอย่างกว้างขวาง การสื่อสารของโลกในยุคไร้พรมแดน สิ่งก็ตามมาที่สำคัญคือ วัฒนธรรมภาษาไทยที่สังคมยุคใหม่ ใช้ภาษาไทยผิดหลักภาษา ไม่คำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์ทางภาษาไทย ซึ่งกาญจนา นาคสกุล (2553 : 23) ราชบัณฑิต และนายกสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย กล่าวถึงปัญหาการใช้ภาษาไทยของเยาวชนเนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติที่จะถึงในวันที่ 29 กรกฎาคม 2553 สรุปได้ว่า “เป็นห่วงเด็กไทย เพื่อเรียนภาษาอื่นเกินกว่าเหตุ” ที่เยาวชนไทยในยุคปัจจุบันที่ไม่สนใจใช้ภาษาไทยหันไปนิยมภาษาต่างประเทศ ที่สำคัญเยาวชนใช้ภาษาไทยผิดหลักการ ใช้ภาษา ไม่สนใจภาษาถิ่นอันเป็นมรดกของบรรพบุรุษ การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่นในวรรณกรรมพื้นบ้านจึงเป็นแนวทางที่ทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญ หากไม่รีบดำเนินการแก้ไข เกรงว่าภาษาไทย ภาษาถิ่นอันเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติไทยอาจจะถูกกลืนเลือนไป ดังนั้นกระทรวงวัฒนธรรม โดยคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงมีนโยบายเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ประกาศขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาวัฒนธรรมรวม 21 รายการ ใน 4 สาขา โดยเฉพาะประเภทบทสวดหรือบทกล่าวนิพนธ์กรรม ได้แก่ บทสวดชัยภูมิ บทสวดชัยนาท (กระทรวงวัฒนธรรม. 2553 : 23) ที่ให้ความสำคัญ และเป็นการกระตุ้นในคนในชาติเกิดความตระหนัก หันมาสนใจร่วมอนุรักษ์ภาษาถิ่นในระดับชาติอีกทางหนึ่งด้วย

ภูมิปัญญาไทยในแต่ละท้องถิ่น มีองค์ความรู้สำคัญส่วนหนึ่งที่ต้องปลูกฝังให้กลับเยาวชนได้เรียนรู้ และสร้างความตระหนักให้เยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหากประมวลองค์ความรู้ภูมิปัญญาไทย นำมาจัดเป็นประสบการณ์การเรียนการสอน โดยการเรียนรู้จากวิถีการดำเนินชีวิต

ประจำวัน สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว จัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนจัดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาอาศัยกันให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้จากภูมิปัญญาไทยด้านต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นได้โดยสะดวก (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 15 ; วิชัย ประสิทธิ์วิฑูริ์. 2542 : 124 ; ฆนัท ธาตุทอง. 2550 : 159) โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านหรือหมอสูตร ที่เป็นผู้รู้เกี่ยวกับพิธีกรรมการสวดชัยภูมิ บทสวดชัยภูมิประเภทต่าง ๆ เป็นอย่างดี และเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญในท้องถิ่นอีกด้านหนึ่งที่ควร

ให้ความสำคัญและส่งเสริม

ปัญหาการใช้ภาษาไทย ภาษาถิ่นในระดับสถานศึกษาที่พบคือ นักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียนภาษาไทย อย่างจริงจัง ดังจะเห็นได้จากการประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบัวขาว ประจำปีการศึกษา 2551 (โรงเรียนบัวขาว. 2551 : 9) พบว่าการจัดการเรียนรู้ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา เรื่องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน ยังไม่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ชุมชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมของชุมชนเป็นชุมชนขนาดเล็ก ผู้ปกครองมีฐานะปานกลางถึงค่อนข้างยากจน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา และรับจ้างต่างจังหวัด ผู้เรียนต้องช่วยเหลือตัวเองทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่ในการเรียนรู้เท่าที่ควร ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระนี้และในภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสอง ที่ประเมินโรงเรียน ระหว่างวันที่ 2 - 4 ธันวาคม 2551 ในมาตรฐานที่ 5 ที่เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระ มีผลการประเมินทุกกลุ่มสาระในระดับต่ำ และผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ในมาตรฐานที่ 4 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ที่สำคัญคือ สถานศึกษายังขาดหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการสาระท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมทั้ง 8 กลุ่มสาระ ทั้งนี้ สมศ. ได้ให้ข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาต้องเร่งดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างเป็นระบบครบวงจรการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรจากการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2551 : 2) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระหลักให้สูงขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดการศึกษาต้องการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่า เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ เพื่อสร้างความเจริญงอกงามทางด้านความคิด สาเหตุที่ต้องมีการปรับปรุงวิธีการจัดการศึกษา เนื่องจากที่ผ่านมามีการจัดการศึกษาของไทยเกี่ยวกับการหาความรู้การสร้างความรู้ ความคิดและความเชื่อ จะเป็นลักษณะการถ่ายทอดแบบท่องจำจากความรู้เดิม ค่านิยมเดิม และจากตำราซึ่งมักจะมีล้าสมัย การสอนไม่ได้ฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ หรือค้นคว้าสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง เป็นผลให้ผู้เรียนไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลผลิตของการศึกษาไทยจึงเป็นผลผลิตที่มีความรู้แบบท่องจำตามตำรา ไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม (สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. 2552 : 15) สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริกาญจน์ โกสมภ (2546 : 5 - 6) ได้แสดงความคิดเห็นถึงความจำเป็นที่ครูต้องสอนให้เด็กคิดเป็น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม จากยุคอุตสาหกรรม เข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของการสื่อสาร การสอนให้ผู้เรียนรู้จักการพัฒนาความคิดของตนเอง สามารถอ่าน และคิดวิเคราะห์ประเมินข้อมูลข่าวสาร และตัดสินใจเลือกมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันอภิปราย ข้อคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา ให้เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการคิดและการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในระดับที่สูงขึ้น

จากการประชุมผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบัวขาว เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2556 เพื่อสอบถามปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนซึ่งผู้ปกครองต้องการเน้นให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ รู้จักการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาเป็น ทั้งนี้ ผู้ปกครองมีความต้องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นของตนเอง เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนได้ตรงกับความต้องการ โดยการนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้าน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น มาเป็นสื่อการเรียนรู้ และเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ ความสามารถ ในเรื่องของประเพณีและภูมิปัญญาชาวบ้าน ในเรื่องของวรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ในชุมชนบ้านบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นกระบวนการส่งเสริม และถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน ให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นพร้อมกัน นอกจากนั้นยังเป็นการแก้ไขปัญหาการละเลยภูมิปัญญาท้องถิ่นของเด็ก ๆ และเยาวชน

อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมคุณค่าอันดีงามของศิลปวัฒนธรรม และประเพณีอันมีคุณค่ายิ่งของชุมชนท้องถิ่น เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสในการจัดการศึกษาเพื่อให้ความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหา และสภาพความต้องการได้ ในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนจึงมีมติในที่ประชุมได้ผลสรุปว่า เรื่องที่ควรนำมาจัดทำเป็นเอกสารประกอบหลักสูตรคือ เรื่องวรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ผู้วิจัยจึงนำผลการประชุมผู้ปกครองนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และที่ประชุมฝ่ายบริหารโรงเรียนบัวขาว เพื่อพิจารณาดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ต่อไป

ดังนั้นหากมีการจัดทำหลักสูตรสาระท้องถิ่นที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์คิดอย่างมีเหตุผล ให้มีความสามารถในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม มีการกำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม ย่อมจะทำให้ผู้เรียนหันมาสนใจศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น พิธีกรรม ประเพณีสำคัญ และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น สนองนโยบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 27 วรรค 2 ที่บังคับใช้หลักสูตรท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดทำหลักสูตรขึ้นใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักชีวิตตนเอง สภาพสังคม เศรษฐกิจ จากใกล้ตัวไปสู่ไกลตัว ได้เรียนรู้จากสภาพจริงในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิคม ชมพูลง (2544 : 7) และวีรบุช ปิณฑวนิช (2543 : 19) ที่ว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนให้สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลแล้วย่อมจะสามารถพัฒนาเยาวชนให้เติบโตทั้งทางสติปัญญา ร่างกาย และคุณธรรม อันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของหลักสูตรที่แท้จริงได้

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและคุณค่าของพิธีกรรมการสู่ขวัญ โดยเฉพาะบทสู่ขวัญที่ใช้ภาษาถิ่นสอดแทรกคติ แนวคิดในการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวอีสานเกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยมในชุมชน บ้านบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ ที่ยังอยู่ในวงจำกัดแค่ปราชญ์ ชาวบ้านยังมิได้เผยแพร่อย่างกว้างขวางทางการศึกษา อนึ่ง

การนำเอากระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาทางภาษาของปราชญ์ชาวบ้าน และการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มาจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร สารสะท้อนมาบูรณาการสอดแทรกในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม วรรณกรรมพื้นบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้านำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ย่อมจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความตระหนักที่จะศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง อันจะเป็นการสืบทอดและร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางภาษาอีกทางหนึ่งด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สารสะท้อน เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบ ปรับแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมจะตอบสนองความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสารสะท้อนของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนในเขตชุมชนบ้านบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาเอกสารประกอบหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สารสะท้อน เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาวอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ตอนที่ 2 การพัฒนาเอกสารประกอบหลักสูตรท้องถิ่น เป็นการพัฒนาเอกสารประกอบหลักสูตรฉบับร่าง การตรวจสอบด้านความเหมาะสม ความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่างโดยผู้เชี่ยวชาญ 6 ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านโครงสร้างและเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอัตราเวลาเรียน ด้านแหล่งเรียนรู้ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ และด้านการวัดประเมินผล นำมาตรวจสอบ ปรับปรุงก่อนนำไปใช้

ตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เป็นการนำเอกสารประกอบหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นทดลองใช้กับกลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา จากการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำข้อมูลที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อวัฒนธรรม ประเพณีพิธีกรรมการสู่ขวัญ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 4 การเผยแพร่หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สารสะท้อน เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว เป็นการนำเอกสารประกอบหลักสูตร

ท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปเผยแพร่กับโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับชุมชนบัวขาว เพื่อต้องการประเมินว่าหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว สามารถนำไปใช้ได้กับทุกโรงเรียนและกับนักเรียนในทุกระดับชั้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.3 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.4 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

2.5 เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อวัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรมการสู้วัวกระทิงระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 7 คน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 27 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 132 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ในเขตอำเภอบัวขาว จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2557 ประกอบด้วย โรงเรียนหนองห้างพิทยาคม จำนวน 65 คน โรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์ จำนวน 35 คน และโรงเรียนกุฉินารายณ์ จำนวน 32 คน และปราชญ์ชาวบ้าน (หมอสุนทร) จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 306 คน

3.1.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จาก 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหนองห้างพิทยาคม โรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์ และโรงเรียนกุฉินารายณ์ จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 132 คน

3.1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากผู้ปฏิบัติการสอนอยู่ที่โรงเรียนแห่งนี้

3.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2556 ถึงเดือนมีนาคม 2557

3.3 ขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ เรื่องราวที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภูมิใจถิ่นกำเนิด หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พิธีกรรมล้ำเลิศ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 บทสวดมนต์ศึกษา หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สืบทอดตามกันมา และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ร่วมรักษาประเพณี

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ออกสารประกอบหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายได้

4.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ยอมรับภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองตลอดจนเกิดเจตคติที่ดี มีความรักความภาคภูมิใจและรู้คุณค่าในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง มีนิสัยรักการอ่าน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เห็นความสำคัญของพิธีกรรมการสวดมนต์และร่วมอนุรักษ์ภาษาถิ่น ตลอดจนภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตน

4.3 ชุมชนเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองท้องถิ่น รวมถึงเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษต่อไป

4.4 เป็นแนวทางแก่ครูในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นที่เน้นสาระท้องถิ่น สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 7 คน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 27 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 132 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2557 ประกอบด้วย โรงเรียนหนองห้างพิทยาคม จำนวน 65 คน โรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์ จำนวน 35 คน และโรงเรียนกุฉินารายณ์ จำนวน 32 คน และปราชญ์ชาวบ้าน (หมอสุนทร) จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 306 คน

5.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มบัวขาว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จาก 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหนองห้างพิทยาคม โรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์ และโรงเรียน

กฤตินารายณ์ จำนวน 5 ห้อง นักเรียน 132 คน

5.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาวภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 7 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรม การสู่ขวัญ มีรายละเอียด ดังนี้

5.4.1 เครื่องมือที่ใช้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นประกอบด้วย

5.4.1.1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในส่วนที่เกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระท้องถิ่น

5.4.1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อใช้สัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน (หมอสูต) ในเขตชุมชนบ้านบัวขาว ตำบลบัวขาว อำเภอกฤตินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 คน มีจุดประสงค์เพื่อต้องการทราบความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีพิธีกรรมการสู่ขวัญ บทสู่ขวัญ มาพัฒนาเป็นสาระการเรียนรู้ ในหลักสูตรสาระท้องถิ่น เรื่องวรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว

5.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

5.4.2.1 หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกฤตินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

5.4.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน ใช้เวลาเรียน 18 ชั่วโมง

5.4.2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีจุดประสงค์เพื่อใช้ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติอำเภอกฤตินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมการสู่ขวัญ เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน กำหนดเวลาในการสอบ 50 นาที

5.4.2.4 แบบวัดการคิดวิเคราะห์ มีจุดประสงค์เพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนในด้านความสำคัญ ด้านความสัมพันธ์ และด้านหลักการ จากสถานการณ์ที่กำหนด เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน กำหนดเวลาในการสอบ 50 นาที

5.4.2.5 แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อประเพณี วัฒนธรรมพิธีกรรมการสู่ขวัญในด้านความรู้ ความเชื่อ ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มพฤติกรรม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์ให้คะแนนเต็ม 5 คะแนน จำนวน 30 ข้อกำหนดเวลาในการสอบ 30 นาที

5.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการข้อมูลพื้นฐานและพัฒนาหลักสูตรของบุคคลที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน รวม 301 คน พบว่า

6.1.1 ทุกฝ่ายมีความต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

6.1.1.1 ด้านกระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

6.1.1.2 ด้านเนื้อหาสาระ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ พิธีกรรมสู่ขวัญประเพณี อำเภอกุฉินารายณ์ บทสู่ขวัญนาคน บทสู่ขวัญแต่งงาน บทสู่ขวัญทั่วไป บทสู่ขวัญเด็ก บทสู่ขวัญข้าว และบทสู่ขวัญสัตว์สิ่งของ (ร้อยละ 32.01, 30.47, 15.06, 8.70, 6.28, 3.73, 2.70 และ 1.04 ตามลำดับ)

6.1.1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความต้องการเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดทัศนศึกษา การประกวดโครงงาน การเชิงวิทยากร การวาดภาพ การจัดนิทรรศการการตอบปัญหา การอภิปราย การเขียนบทความ (ร้อยละ 29.54, 16.67, 15.15, 10.61, 9.85, 9.09, 6.82 และ 2.27 ตามลำดับ)

6.1.1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การปฏิบัติจริงการทดสอบ การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การประเมินตนเอง แฟ้มสะสมงาน การสังเกต (ร้อยละ 46.22, 15.91, 15.15, 9.85, 9.09, 2.27 และ 1.51 ตามลำดับ)

6.1.2 การสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน (หมอสูต) จำนวน 5 คน เพื่อนำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมการสู่ขวัญ มาสร้างเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประกอบด้วย โครงสร้างพิธีกรรมการสู่ขวัญ ส่วนประกอบของบทสู่ขวัญในด้านเนื้อหาสาระ คือ พิธีกรรมการสู่ขวัญ บทสู่ขวัญนาคน บทสู่ขวัญแต่งงาน บทสู่ขวัญเด็ก บทสู่ขวัญทั่วไป และการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.2 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

6.2.1 หลักสูตรสาระท้องถิ่นที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย ความน่า วิสัยทัศน์ หลักการจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของนักเรียน โครงสร้างเวลาเรียน การวัดและประเมินผล มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้

6.2.2 การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง พบว่า ความสอดคล้องของหลักสูตรโดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก และความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับร่าง ก่อนนำไปทดลองใช้ โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

6.2.3 หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอภูพานารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.33/86.09 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80

ดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอภูพานารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เท่ากับ 0.6993 คิดเป็นร้อยละ 69.93

นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนผลการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอภูพานารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีเจตคติต่อวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมการสู่ขวัญหลังเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย พบประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 ผลการศึกษาความต้องการพื้นฐานการจากบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรพบว่า ทุกฝ่ายมีความต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอภูพานารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้มาจากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของนักเรียน บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นำมาจัดประสบการณ์ และมีการคัดเลือกเนื้อหาสาระความคิดเห็นตรงกันว่า เนื้อหาสาระวรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว เป็นสาระที่ควรเรียนรู้และสืบทอดประเพณี พิธีกรรมสำคัญที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของท้องถิ่นอำเภอภูพานารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งด้านสภาพสังคมที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและค่านิยม คติคำสอน แนวคิดจากบทสู่ขวัญ และคุณค่าทางภาษาด้านวรรณศิลป์ สมควรให้อนุชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และสืบทอดต่อไป นอกจากนี้การนำเอาวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นอำเภอภูพานารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและท้องถิ่น

7.2 ประสิทธิภาพของหลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอภูพานารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ เท่ากับ 87.33/86.09 หมายความว่า ผลการสอนโดยใช้หลักสูตรสาระท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

7.2.1 เนื้อหาสาระ เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว

7.2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

7.2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน

7.2.4 การประเมินตามสภาพจริง

กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรที่ได้จากการสอบถามความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะนักเรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอนมีขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ทั้งด้านกระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล ทำให้ได้หลักสูตรที่สนองต่อความต้องการ ความสำคัญและบริบทของท้องถิ่นอย่างแท้จริง เมื่อนำหลักสูตรสาระท้องถิ่นมาจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนองตามความต้องการของนักเรียน เช่น เน้นการปฏิบัติจริง การใช้สื่ออุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้จริง ตลอดจนการวัดและประเมินผล ที่ครูผู้สอนนั้นเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ เครื่องมือที่ใช้ผ่านการประเมินและหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ตรวจสอบเป็นระยะ ๆ ทำให้หลักสูตรสาระท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ

7.3 การศึกษาดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.6993 หรือร้อยละ 69.93 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาจากพื้นฐานความต้องการของนักเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องหลักสูตรผ่านการกรองจากหลายฝ่ายอย่างมีระบบ มีขั้นตอน ทั้งกระบวนการสร้างหลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการคัดเลือกเนื้อหาสาระนำมาเป็นบทเรียน ผ่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง เหมาะสมและถูกต้อง การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ

7.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ร้อยละของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประเด็นการอภิปราย รายละเอียดดังนี้

7.4.1 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนสอบหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ร้อยละ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สาระการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ได้รับการออกแบบ วางแผนอย่างมีระบบ ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหาและทฤษฎี จึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งหลักสูตรสาระท้องถิ่น เรื่องวรรณกรรมคำสู่ขวัญมีลักษณะเด่น คือ

7.4.1.1 การประเมินตามสภาพจริง ผู้วิจัยได้วางแผนการวัดผลประเมินผลโดยนำผลการสอบถามความต้องการของนักเรียนมาเป็นกรอบในการวัดและประเมินผล โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงทำให้ได้ข้อมูลตามความสามารถและศักยภาพของนักเรียน สังเกตจากนักเรียนบางคนอาจได้คะแนนทดสอบย่อยน้อยคะแนน แต่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ดี มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือมีทักษะในการสื่อสาร ทำให้ได้คะแนนที่สูงขึ้นได้ ในขณะที่นักเรียนที่ทักษะน้อยทดสอบได้ดี แต่ขาดความมุ่งมั่นในการทำงานขาดจิตสาธารณะ ความมีน้ำใจ ก็อาจทำให้ได้คะแนนน้อยได้

นอกจากนี้การประเมินตามสภาพจริง ยังเป็นการประเมินที่นักเรียนสามารถประเมินตนเอง ประเมินเพื่อนได้ เนื่องจากมีการกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนที่ชัดเจน นักเรียนสามารถพัฒนาภาระชิ้นงานของตนได้ตรงประเด็น ทำให้ได้คะแนนตามที่ตนต้องการได้ ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง

มั่นใจในผลงานที่ทำจนประสบความสำเร็จ นักเรียนจะรู้ผลการประเมินงานทันทีที่ส่งตรวจ ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายให้เหมาะสม มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกันอย่างมีระบบ ในแต่ละขั้นตอนการประเมินระหว่างเรียนที่ยืด จุดมุ่งหมายเป็นหลัก และที่สำคัญคำนึงถึงศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน และส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรตั้งไว้ และสามารถประเมินผ่านตามจุดประสงค์ที่วางไว้หากประสบปัญหา ระหว่างดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยจะแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันที ทั้งนี้การประเมินตามสภาพจริง ทำให้นักเรียน เกิดองค์ความรู้ที่ยั่งยืน

7.4.2 ผลการเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและ หลังเรียน พบว่า การคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยจัดกระบวนการเรียน การสอน การจัดเนื้อหาสาระประสบการณ์การเรียนการสอน โดยเน้นการปฏิบัติจริง สนองความต้องการ ของนักเรียนตามแบบสอบถาม ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนโครงการ เป็นกิจกรรมที่เน้นศักยภาพของ นักเรียน เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ ด้านความคิด ได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ฝึกการรวบรวมข้อมูล การกลั่นกรองข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีหลักการ รู้จักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เกิดความกระตือรือร้น ในการสืบเสาะหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกสถานศึกษา ช่วยให้เกิดทักษะการคิด

7.5 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อวัฒนธรรม ประเพณีพิธีกรรม การสู่ขวัญ ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า หลังเรียนนักเรียนมีเจตคติ ด้านความรู้ความเชื่อ และด้านความ รู้สึก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

7.5.1 การใช้แรงจูงใจในการเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีการใช้การเสริม แรงจูงใจทางการเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน มีความสุขที่ได้ร่วมกิจกรรมและ มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ครูให้การเสริมแรงโดยการให้รางวัลหากกลุ่มใดชนะการแข่งขัน นอกจากนี้ การเชิญวิทยากร (หมอสูตฺร) มาให้ความรู้ในเรื่องพิธีกรรมสู่ขวัญ บทสู่ขวัญ และสาธิตการสู่ขวัญ นักเรียนทุกคนได้รับการผูกข้อมือ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ ทำให้นักเรียนสนใจในการเรียนมากขึ้น และมีความรับผิดชอบ กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้นมากขึ้น

7.5.2 จัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นประสบการณ์จริง จัดกิจกรรมโครงการ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมคำสู่ขวัญตามความสนใจของนักเรียน โดยใช้วิธีการที่ หลากหลาย ทั้งการออกไปสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน การสนทนา การสังเกตและการเข้าร่วมประกอบ พิธีกรรมการสู่ขวัญเมื่อชุมชนในท้องถิ่นจัดขึ้นตามโอกาส โดยเฉพาะกระบวนการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนมากขึ้น มีความสุขและ สนุกกับการวางแผนโครงการร่วมกัน การได้แสดงความสามารถและความคิดที่เป็นอิสระ ครูให้การเสริมแรง ให้ความสนใจ กำลังใจ คำชมให้ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองแก่นักเรียน ภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ผลที่ตามมาคือนักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีมีเจตคติต่อวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมการสู่ขวัญ โดยเฉพาะด้าน

ความรู้ความเชื่อ และด้านความรู้สึก นักเรียนมีเจตคติที่ดีมากขึ้นกว่าก่อนเรียน ส่วนด้านแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อวัฒนธรรมประเพณีพิธีกรรมสู่ขวัญหลังเรียนไม่แตกต่างจากก่อนเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตนเองมากขึ้นด้วยนักเรียนมีเจตคติต่อวัฒนธรรม ประเพณีพิธีกรรมการสู่ขวัญหลังเรียน ในด้านความรู้ ความเชื่อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งด้านความรู้สึก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ส่วนด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Finding) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

8.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน

8.1.1.1 การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้าน บัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอภูฉิมรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ครูผู้สอนควรคำนึงถึงปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน เช่น กิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อเวลาเรียนที่กำหนดไว้

8.1.1.2 ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

8.1.1.3 ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ให้เข้าใจ เพื่อเป็นแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนให้มากที่สุด

8.1.1.4 ควรจัดทำสารสนเทศ และทะเบียนวิทยากรท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน ให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อ ประสานงาน ช่วยให้ครูผู้สอน สามารถรายงานผลการปฏิบัติงาน เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณาต่อไป

8.1.1.5 กิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรอาจยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ให้เน้นการฝึกปฏิบัติจริงและให้ปราชญ์ชาวบ้าน (หมอสูตร) มีบทบาทมากที่สุด ทั้งนี้ครูผู้สอน อาจนัดหมายและชี้แจงทำความเข้าใจกับปราชญ์ชาวบ้าน ถึงขั้นตอน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้า ให้เป็นไปตามกำหนดการสอนที่วางไว้

8.1.1.6 การประเมินผลก่อนเรียนครูผู้สอนควรชี้แจง ภาระงาน ชิ้นงาน ทักษะ กระบวนการ พฤติกรรมเรียน ในส่วนของเกณฑ์การวัดและประเมินผล ซึ่งได้รับการยอมรับจากครูผู้สอน และนักเรียน และครูต้องแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนรับทราบเป็นระยะ ๆ ไปเพื่อกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการนั้น ๆ ให้คงอยู่ต่อไป โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

8.2.2 ควรมีการศึกษาติดตามการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการบูรณาการกับรายวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง และเน้นการประเมินตามสภาพจริง

9. บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544 ก.

_____. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

กระทรวงวัฒนธรรม. “ขงขึ้นทะเบียน 21 ภูมิปัญญาวัฒนธรรม,” **เดลินิวส์**. 8 กรกฎาคม 2553. หน้า 23.
กระทรวงศึกษาธิการ. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

_____. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

_____. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2552.

_____. **แนวทางในการจัดทำรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2552.

_____. **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2553.

_____. กระทรวงศึกษาธิการ. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

กาญจนา นาคสกุล. “ห่วงเด็กไทย เหน้อเรียนภาษาอื่นเกินเหตุ,” **เดลินิวส์**. 22 กรกฎาคม 2553. หน้า 23.
ฉันท ชาติทอง. **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น**. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2550.

จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. **ทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม : การวัด การพยากรณ์และการเปลี่ยนแปลง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2547

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. **การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนะแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ อีสัน เพรส, 2539.

นิคม ชมภูหลง. **แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร**. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2544.

วิจัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. **การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอร์, 2542.
ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. **ชุดการพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : สอนเด็กให้คิดเป็น**. กรุงเทพฯ :
ปรณศิลป์ พรินตติ้ง, 2536.
สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. **ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน**. นนทบุรี : ซีซี โนวเลจลิงค์, 2552.

10. คำขอบคุณ

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาเพิ่มเติม สาระท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านบัวขาว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอภูฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์” สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตาจาก นายจำเนียร สายสมบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวขาว ที่ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. ขวลิต ชูกำแหง ดร. จิตราภรณ์ วงศ์คำจันทร์ และ ดร. ปณณพงษ์ ภูนาพรรณ ที่เมตตา เสียสละเวลาเพื่อให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณ ดร. สัจธรรม พรทวีกุล ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ช่วยเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งให้กับผู้วิจัย คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเป็นเครื่องแสดงความกตัญญูกตเวทิตา เพื่อบูชาแต่ บูรพาจารย์ พระคุณบิดามารดา และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอน สติปัญญาและคุณธรรมเป็นเครื่องนำสู่ความสำเร็จครั้งนี้